

ΚΑΙ ΟΥΡΑΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΓΕΙΑ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Καλέ μου φίλε,

Σε εποχές σαν και τη δική μας, εποχές φτώχειας, αλλά και εξοργιστικής αδικίας, το να μιλήσουμε μόνο για μεταθανάτιες αμοιβές και τιμωρίες, αποτελεί πρόκληση, αλλά και δικαίωση της μομφής, που επί έναν αιώνα τώρα αποδίδεται στη θρησκεία, ως «οπίου των λαών».

Αυτά ακριβώς σκεπτόμουν, διαβάζοντας την παραβολή του πλούσιου και του Λάζαρου, που θα διαβαστεί στους ναούς μας τη επόμενη Κυριακή. Και είναι μεγάλος ο κίνδυνος, εάν η συγκεκριμένη περικοπή δεν τοποθετηθεί στο ακριβές της πλαίσιο, να παρερμηνευθεί και να αποπροσανατολίσει.

Όντως, σε πρώτη ανάγνωση, ο πλούσιος έχει μόνον να φοβάται την μετά θάνατον τιμωρία. Παράλληλα, ο Λάζαρος μοιάζει να υπομένει την εξαθλίωση, στο όνομα μιας μετά θάνατον αναπαύσεως του στην αγκαλιά του Αβραάμ. Εάν παραμείνουμε σ' αυτήν την προσέγγιση, οι αδικημένοι ακούν έναν θεό να τους καθησυχάζει, λέγοντας:

«Κουράγιο! Όπου να 'ναι τελειώνουν τα βάσανά σας. Ο θάνατος θα σημάνει για σας την απόλαυση όσων στερηθήκατε».

Αντιλαμβάνεστε βέβαια, πως ένας τέτοιος Χριστιανισμός θα αποτελούσε το ιδεώδες στήριγμα κάθε συστήματος αδικίας και καταπίεσης. Το μήνυμα όμως αυτό δεν είναι επ' ουδενί συμβατό με το όραμα του καινούργιου κόσμου, που επαγγέλλεται ο Θεός. Όχι μόνο

η επουράνια, αλλά εξίσου, αν όχι περισσότερο, η επίγεια δικαιοσύνη αναδεικνύεται ως αναγκαιότητα από τον Θεό. Η Παλαιά Διαθήκη, με τον λόγο του προφήτη Ησαΐα είναι απόλυτη: «Δικαιοσύνην μάθετε οι ενοικούντες επί της γης» (26, 9). Το ίδιο ξεκάθαρος είναι και ο Χριστός στους μακαρισμούς Του: «Μακάριοι οι πεινώντες και διψώντες την δικαιοσύνην ότι αυτοί χορτασθήσονται» (Μτθ.5,6). Στην Εκκλησία όμως δεν αρκεί αυτό. Σε έναν κόσμο, όπου οι χθεσινοί αδικημένοι, μεταβάλλονται στους αυριανούς καταπιεστές, εκείνη αναζητά την έξοδο απ' τον φαύλο κύκλο, με την αγάπη ως το βασικό ...πολιτικό της πρόγραμμα. Αγάπη, όχι ως ανοχή προς τον ισχυρό που αδικεί, αλλά ως ποιότητα λόγου και δράσης, που κάνει τον αδικημένο να αγωνίζεται για πανανθρώπινες αξίες αντί για το στενό ατομικό του συμφέρον και τον ισχυρό να απελευθερώνεται από τη δύναμή του και να συγκαταβαίνει προς τον συνάνθρωπο και αδελφό, αντί να κυριαρχείται από το αρπακτικό, που εγκατέστησε στην ανθρώπινη ψυχή η Πτώση.

Δεν είναι του κειμένου αυτού σκοπός να εξαντλήσει το θέμα της σχέσης του Χριστιανισμού με τους κοινωνικούς αγώνες για δικαιοσύνη, θέμα καίριο και άκρως επίκαιρο. Άλλωστε, αποτελεί αντικείμενο με πολλές Ελληνικές και διεθνείς βιβλιογραφικές πηγές. Στην δική μας περίπτωση, αρκεί να επισημάνουμε, πως δεν πρέπει να συνδέσουμε επιπόλαια και επιφανειακά την σημερινή περικοπή με τις τρέχουσες οικονομικές και κοινωνικές εντάσεις. Η περικοπή έχει πνευματικό και όχι πολιτικό περιεχόμενο. Η σύνδεση αυτών των δύο πεδίων θα προκύψει αβίαστα σε ένα δεύτερο επίπεδο.

Πάντοτε, αλλά ιδιαίτερα στο σημερινό ανάγνωσμα, προαπαιτείται μια εσωτερική... τακτοποίηση, πριν απευθυνθούμε στο ακροατήριό μας. Είναι πολύ δύσκολοι καιροί, για εύκολες και επιφανειακές προσεγγίσεις σε θέματα φτώχειας και αναλγησίας εκ

μέρους των ισχυρών του καιρού μας. Μπροστά μας είναι πολύ πιθανόν να βρίσκονται νέοι άνθρωποι, που βιώνουν με επώδυνη αμεσότητα την ανέχεια και να έχουν ήδη οδηγηθεί σε μια εσωτερική αγανάκτηση και οργή. Ό,τι βγει σήμερα από το στόμα μας πρέπει να είναι δουλεμένο μέσα μας, μετριοπαθές, αλλά και ξεκάθαρο. Θα σου πρότεινα λοιπόν να αφιερώσεις λίγο χρόνο σε προσωπική επεξεργασία, ανατρέχοντας λίγο και στα αμέσως προηγούμενα της περικοπής. Νομίζω, πως το αποτέλεσμα θα σε ικανοποιήσει.

ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΜΑΘΗΜΑ

Η σημερινή περικοπή ανήκει στο 16^ο κεφάλαιο του Ευαγγελίου τού Λουκά, που παρουσιάζει ολόκληρο μεγάλο ενδιαφέρον, διότι, μέσα από τα λεγόμενα του Χριστού, η πνευματική κατάσταση ενός ανθρώπου συναρτάται ευθέως με τη σχέση του απέναντι στο χρήμα. Εγώ θα σου παραθέσω τρία χωρία - κλειδιά, που ελπίζω να διαφωτίσουν καλύτερα τη σημερινή παραβολή:

Εάν ανατρέξεις στον 13^ο στίχο θα διαβάσεις: «Δεν μπορείτε να είστε δούλοι και στον Θεό και στο χρήμα». Ας ονομάσουμε αυτόν τον στίχο ως A.

Αμέσως μετά, στον 14^ο στίχο, διαβάζουμε: «Όλα αυτά τα άκουγαν οι φιλάργυροι Φαρισαίοι και τον χλεύαζαν» Ας ονομάσουμε αυτόν τον στίχο ως B.

Και τέλος, στον 16^ο στίχο, θα διαβάσεις: «Ο νόμος και οι προφήτες προφήτεψαν ως τον Ιωάννη τον Βαπτιστή. Από τότε το χαρμόσυνο μήνυμα για τη βασιλεία του Θεού κηρύττεται, κι ο καθένας σπεύδει να μπει σ' αυτήν». Ας το ονομάσουμε αυτό ως Γ.

Τρεις στίχους μετά, αρχίζει η περικοπή. Ας τη διαβάσουμε:

Ο πλούσιος και ο φτωχός Λάζαρος

19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἠλκωμένος. 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. 23 καὶ ἐν τῷ ἄδη ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὄρα τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπε δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι. 26 καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 εἶπε δέ· ἐρωτῶ οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν τοῦ πατρός μου. 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 λέγει αὐτῷ

19 «Κάποιος ἄνθρωπος, λοιπόν, ἦταν πλούσιος, καὶ ντυνόταν με πορφύρα καὶ εκλεκτὸ λινό καὶ ευφραϊνόταν κάθε ἡμέρα λαμπρά. 20 Ἐνῶ κάποιος φτωχὸς με τὸ ὄνομα Λάζαρος ἦταν ριγμένος μπροστὰ στὴν πύλη του, ἔχοντας ἔλκη, 21 καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ χορτάσει ἀπὸ αὐτὰ που ἐπεφταν ἀπὸ τὸ τραπέζι τοῦ πλουσίου. Ἀλλὰ καὶ τὰ σκυλιὰ ἔρχονταν καὶ ἐγλείφαν πάνω στα ἔλκη του. 22 Συνέβηκε λοιπόν νὰ πεθάνει ὁ φτωχὸς καὶ νὰ μεταφερθεῖ ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους στὴν ἀγκαλιά του Ἀβραάμ. Πέθανε κατόπιν καὶ ὁ πλούσιος καὶ τάφηκε. 23 Καὶ μέσα στὸν ἄδη σήκωσε τὰ μάτια του, ἐνῶ βρισκόταν σε βάσανα, καὶ βλέπει τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακριὰ καὶ τὸ Λάζαρο μέσα στὴν ἀγκαλιά του. 24 Καὶ τότε αὐτὸς φώναξε καὶ εἶπε: “Πατέρα Ἀβραάμ, ἐλέησέ με καὶ στείλε τὸ Λάζαρο νὰ βουτήξει τὸ ἄκρο τοῦ δακτύλου του στὸ νερό καὶ νὰ δροσίσει τὴ γλῶσσα μου, γιατί πονῶ υπερβολικά μέσα στὴ φλόγα αὐτή”. 25 Εἶπε τότε ὁ Ἀβραάμ: “Τέκνο μου, θυμήσου ὅτι ἀπόλαυσες τὰ ἀγαθὰ σου στὴ ζωὴ σου, καὶ ὁ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά. Τώρα ὁμως ἐδῶ παρηγοριέται, ἐνῶ ἐσύ πονᾷς υπερβολικά. 26 Καὶ ἐπιπλέον σε ὅλα αὐτὰ, ἀνάμεσα σ’ ἐμᾶς καὶ σ’ ἐσᾶς εἶναι στηριγμένο μεγάλο χάσμα, ὥστε ἐκεῖνοι που θέλουν νὰ διαβοῦν ἀπὸ ἐδῶ πρὸς ἐσᾶς νὰ μὴ δύνανται νὰ το κάνουν, μήτε ἀπὸ ἐκεῖ πρὸς ἐμᾶς νὰ διαπερνοῦν”. 27 Εἶπε τότε: “Σε παρακαλῶ, λοιπόν, πατέρα, νὰ τὸν στείλεις στὸν οἶκόν τοῦ πατέρα μου, 28 γιατί ἔχω πέντε ἀδελφούς, γιὰ νὰ τὰ διαβεβαιώνεις σ’ αὐτούς, ὥστε νὰ μὴ ἐρθοῦν καὶ αὐτοὶ στὸν τόπον τοῦτο τοῦ βασάνου”. 29 Λέει λοιπόν ὁ

Ἀβραάμ· ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ ἡ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπε δὲ αὐτῶ· εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσονται.

Αβραάμ: “Ἐχουν το Μωυσή και τους προφήτες. ας ακούσουν αυτούς”. 30 Εκείνος εἶπε: “Ὁχι, πατέρα Αβραάμ, ἀλλά αν κάποιος ἀπό τους νεκρούς πορευτεῖ πρὸς αυτούς, θα μετανοήσουν”. 31 Εἶπε ὁμως σ’ αὐτόν: “Αν δεν ακούν το Μωυσή και τους προφήτες, ούτε αν κάποιος ἀπό τους νεκρούς ἀναστηθεῖ θα πειστούν”».

- Κατ' ἀρχὴν παιδιὰ να σας πω, πως, κατὰ ἀρκετοὺς ἐρευνητές, ο πλούσιος δεν εἶναι φανταστικό πρόσωπο, ἀλλὰ κάποιος ἐπώνυμος Σαδουκαῖος (αὐτό σημειώστε το γι' ἀργότερα), ἐνὼ και ο Λάζαρος εἶναι ἐπίσης πρόσωπο πραγματικό. Και ἀκόμη να σας δώσω και την ἐτυμολογία του ονόματος «Λάζαρος», που στα εβραϊκά εἶναι «Ελεάζαρ» και σημαίνει «Ὁ Θεὸς βοηθά». Να σας ρωτήσω τώρα γι' αὐτὰ τα δύο πρόσωπα. Αν τα συγκρίνετε, ως πρὸς την παρουσίᾳ τους στην παραβολή αὐτή, τι σας κάνει ἐντύπωση;
- Ὁ Λάζαρος εἶναι σαν ἓνα βουβό πρόσωπο! Ἀντίθετα, ο πλούσιος βρίσκεται σε διαρκή ἐπικοινωνία με τον Αβραάμ, ἔστω κι αν τους χωρίζει ἄβυσσος.
- Το συμπέρασμα βγάζετε;
- Ὁ πρωταγωνιστής εἶναι πλούσιος.
- Μήπως λοιπὸν ἀπευθύνεται ο Χριστὸς στους ομοίους του; Μήπως ἔχει ἐπιλέξει συγκεκριμένους ἀποδέκτες με συγκεκριμένο πρόβλημα; Ἀς κάνουμε μια ἀναζήτηση, με τα τρία σημεία που ἐντοπίσαμε προηγουμένως. Ποιο εἶναι το χωρίο Α:
- «Δεν μπορείτε να εἶστε δούλοι και στον Θεὸ και στο χρήμα»
- Μπορείτε λοιπὸν να φανταστεῖτε σε ποιους ἀπευθύνεται η παραβολή;

- Σε κάποιους που είναι φιλάργυροι, αλλά συγχρόνως θέλουν να είναι ή να φαίνονται ευσεβείς.
- Πολύ σωστά! Βλέπετε, πως η επιθυμία πολλών πλουσίων να συνδέονται με τη θρησκεία είναι παλιά. Και αυτό δεν είναι κακό, ούτε το απορρίπτει ο Θεός. Εδώ όμως δεν μιλάει γενικά για τους πλουσίους, αλλά για εκείνους που έχουν το χρήμα αφεντικό τους. Και μην ξεχνάτε, η φιλαργυρία δεν είναι μόνο χαρακτηριστικό των πλουσίων! Εδώ ακριβώς βρίσκεται και η υπέρβαση, που πραγματοποιεί ο Χριστιανισμός. Δεν απευθύνεται σε κοινωνικές τάξεις αλλά σε ανθρώπινα πάθη, κοινά σε κάθε άνθρωπο. Αλλά υπάρχει και μια ακόμη διαφορά με τις κομματικές ιδεολογίες: Ποτέ ο αντίθετος, ποτέ ο διαφορετικός δεν αποτελεί αντικείμενο μίσους. Ο Θεός δεν απορρίπτει κανέναν. Παρόμοια συμπεριφέρεται και όποιος επιθυμεί να έχει Αυτόν, ως οδηγό και πρότυπο τού λόγου και των έργων του. Μπορείτε να βρείτε στην περικοπή μια απόδειξη γι αυτό;
- ...μήπως ο τρόπος που μιλάει ο Αβραάμ στον πλούσιο;
- Πολύ σωστά! Πως τον αποκαλεί;
- «Παιδί μου»
- Σωστά! Για να συνεχίσουμε όμως να... ξεκλειδώνουμε το κείμενο. Ποιο είναι το... κλειδί Β;
- «Όλα αυτά τα άκουγαν οι φιλάργυροι Φαρισαίοι και τον χλεύαζαν»
- Να λοιπόν και μια πιο ισχυρή απόδειξη. Ο Χριστός απευθύνεται σε συγκεκριμένους ανθρώπους. Στους επιφανείς της θρησκείας της εποχής. Θυμηθείτε πως ίσως ο πλούσιος να είναι Σαδουκαίος, όπως είπαμε. Βλέπετε λοιπόν, πως η παραβολή έχει ως βασικό στόχο να στηλιτέψει ακόμη μια φορά την υποκρισία των Φαρισαίων και γενικότερα την παλαιά θρησκευτικότητα των τύπων και του «φαίνεσθαι». Έχω όμως την έννοια να μη σας αφήσω καμιά αμφιβολία, πως ο Χριστός δεν ανέχεται την αδικία εδώ στη γη και

πως εξίσου Τον ενδιαφέρει η επίγεια με την επουράνια δικαιοσύνη.

- Μα κύριε, η παραβολή μας λέει πως όλα έγιναν μετά τον θάνατο και των δύο.
- Σωστά! Καταφεύγει στον βιολογικό θάνατο για δείξει στους ακροατές Του πως τίποτε δεν είναι οριστικό σ' αυτή τη ζωή. Τους μιλάει για κάποιες επιλογές των σκληρόκαρδων πλουσίων, που αργά ή γρήγορα θα έχουν συνέπειες. Τους ενημερώνει για μια αποκατάσταση που πλησιάζει. Ελάτε όμως στο σημείο Γ.
- «Ο νόμος και οι προφήτες προφήτεψαν ως τον Ιωάννη τον Βαπτιστή. Από τότε, το χαρμόσυνο μήνυμα για τη βασιλεία του Θεού κηρύττεται, κι ο καθένας σπεύδει να μπει σ' αυτήν».
- «Κηρύττεται» Ενεστώς χρόνος. Τώρα! Σα να λέμε, πως έχουν αρχίσει οι ...εγγραφές. Ένας καινούργιος κόσμος έχει ήδη ξεκινήσει και κάποιοι άνθρωποι εντάσσονται σ' αυτόν, αλλάζοντας τρόπο ζωής. Τώρα, στις μέρες μας, όχι μετά θάνατον. Ο θάνατος της παραβολής λοιπόν έχει να κάνει περισσότερο με τον θάνατο ενός παλιού κόσμου. Άρα, ποιο λέτε να είναι το βαθύτερο μήνυμά της;
- Πως οι σκληρόκαρδοι και οι δούλοι του χρήματος, πρέπει να ετοιμάζονται για ανατροπές. Ο καινούργιος κόσμος του Θεού θα αποκαταστήσει μια άλλου είδους τάξη. Και αυτό δεν είναι τόσο απειλή όσο πρόσκληση σε μετάνοια.

Η συλλογιστική αυτή, εάν κατανοηθεί, μπορεί να οδηγήσει και σε επόμενα σημεία. Ένα από αυτά είναι το «χάσμα» του στίχου 26. Αναρωτιέται κανείς, και με δεδομένο μάλιστα, πως μιλάμε για την επίγεια ζωή:

Γιατί στον καινούργιο κόσμο του Θεού, ούτε εκείνοι προς τους άλλους, ούτε οι άλλοι προς εκείνους μπορούν να περάσουν; Τι είναι πια τόσο δύσκολο;

Φαίνεται, πως το μήνυμα της παραβολής είναι πως η φιλαργυρία, η δουλεία στο χρήμα, αλλοιώνει εντελώς τον άνθρωπο σε σημείο να βλέπει το καλύτερο, το φωτεινότερο και να μην μπορεί να το προσεγγίσει. Θα σου έλεγα, πως μια επιπλέον απόδειξη γι' αυτό, είναι και ο τελευταίος στίχος της παραβολής:

«Είπε όμως σ' αυτόν: "Αν δεν ακούν το Μωυσή και τους προφήτες, ούτε αν κάποιος από τους νεκρούς αναστηθεί θα πειστούν"».

Τον σκληρόκαρδο άνθρωπο, ούτε η ανάσταση ενός νεκρού δεν μπορεί να τον πείσει. Αντίθετα, ο άνθρωπος που έχει διατηρήσει μέσα του την συμπόνια για τον διπλανό του, ο λόγος του Θεού αποτελεί ατράνταχτο στήριγμα, αναμφίβολη απόδειξη και ασφαλέστατο οδηγό για τη ζωή του.

Σαν γενικό συμπέρασμα, θα έλεγα να παραδώσεις σήμερα στα παιδιά την σκέψη, πως η σημερινή κατάσταση που όλοι βιώνουμε -κατάσταση αρπαγής και αδικίας- είναι μια διαρκής ανωμαλία στην ανθρώπινη ιστορία, με πάντα τους ίδιους ενόχους:

Τη μανία της δύναμης και του χρήματος (Μην διστάσεις να τα χρησιμοποιήσεις από κοινού. Πάντα πηγαίνουν μαζί).

Αλλά και πως η ποιότητα της ανατροπής που ο Χριστιανισμός προτείνει, ανατροπή, όχι μόνον δομών και οικονομικών συστημάτων, αλλά παθών, αποτελούν ρεαλιστική πρόταση για το σήμερα και για κάθε εποχή. Και ίσως, αν θα ήθελες, να συμπλήρωνες, πως οι μειωμένες αντιδράσεις της κοινωνίας μας σε όλα αυτά τα βάρβαρα

που συμβαίνουν, να μην είναι μόνο απόδειξη παθητικότητας και απαισιοδοξίας, αλλά και απόδειξη έλλειψης αγάπης. Αν ο πόνος για τον προσωπική μας βλάβη διευρυνόταν και για τον πόνο του συνανθρώπου και αδελφού μας, που υφίσταται χειρότερα δεινά από μας (ΠΑΝΤΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΧΕΙΡΟΤΕΡΑ), οι δρόμοι όλης της γης θα ήταν πλημμυρισμένοι από ιερή αγανάκτηση. Διότι, ό,τι γεννάει η αγάπη είναι ιερό και ως εκ τούτου, ανίκητο.

Και για να πάρουμε ένα δείγμα ιερής αγανάκτησης, που θα έπρεπε να πλημμυρίζει όλο το σώμα της Εκκλησίας μας, μάλλον ολόκληρης της κοινωνίας μας, αλλά και να αποτελεί διαρκές μέτρο αυτοκριτικής μας, ας διαβάσουμε ένα κείμενο του Μ. Βασιλείου, ως πρόκληση επιστροφής στο όντως πνεύμα των Πατέρων της Εκκλησίας μας, που πολλοί το επικαλούνται., αλλά λίγοι το μιμούνται:

«Εσύ δεν είσαι πλεονέκτης; Εσύ δεν είσαι κλέφτης; Μήπως νομίζεις ότι θα ονομαστεί λωποδύτης εκείνος που γδύνει κάποιον και του αρπάζει τα ρούχα, ενώ εκείνος που δεν ντύνει τον γυμνό, αν και μπορεί να το κάνει, αξίζει να πάρει κάποιο άλλο όνομα; Το ψωμί που εσύ κατακρατείς είναι του πεινασμένου, το ένδυμα που φυλάς στις αποθήκες σου, είναι του γυμνού. Το παπούτσι που σαπίζει στο σπίτι σου είναι του ξυπόλυτου. Τα χρήματα που έχεις χωμένα στη γη είναι εκείνου που έχει ανάγκη. Ώστε λοιπόν τόσους αδικείς, όσους θα μπορούσες να βοηθήσεις». (Μ. Βασιλείου, Ομιλία περί πλεονεξίας, Έλληνες Πατέρες 31, 276-277).

Έτσι, ως επίμετρο, αντιπαράβαλε τη συμπεριφορά που επιφυλάσσει το σύγχρονο οικονομικό σύστημα στον φτωχό, τον άστεγο, τον απολυμένο. Ουσιαστικά, όλους αυτούς του θεωρεί αποτυχημένους. Είναι οι σύγχρονοι αμαρτωλοί, που πρέπει να

τιμωρηθούν. Συνειδητοποίησε την κυριολεκτική άβυσσο –σαν κι εκείνη της σημερινής παραβολής– ανάμεσα στο ήθος των Πατέρων, που μας καλούν να δούμε τον φτωχό, ως απόδειξη της σκληροκαρδίας μας και του ήθους του κόσμου, που αποστρέφεται τον φτωχό, καθώς του αμαυρώνει την εικόνα της ψευτοευμάρειάς του.

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΙΔΕΕΣ

- Η δίψα για πλούτο δεν μπορεί να συμβαδίζει με τη δίψα για τον Θεό.
- Η Βασιλεία του Θεού δεν αποτελεί μια μεταθανάτια πραγματικότητα, αλλά μια ήδη ανοιχτή ευκαιρία.
 - Οι επιλογές του καθενός δημιουργούν τις ανάλογες συνέπειες, προσωπικές και κοινωνικές, των οποίων ο χρόνος είναι απρόσμενος και οπωσδήποτε όχι μόνον μεταθανάτιος.
- Ο καινούργιος κόσμος του Θεού είναι ξένος προς την αδικία και γι' αυτό οι πολίτες του βρίσκονται σε διαρκή κριτική στάση απέναντι στις αρχές και τις πρακτικές του κόσμου τούτου.